

- que debentur deificæ operationes, cap. 12, n. 2 et 9.
- 4 Quomodo gratia naturam divinam participet, lib. 7, cap. 1, a n. 26, usque ad 32.
- 5 Gratia est accidens, non substantia, lib. 8, cap. 2, n. 4 et 5; et lib. 6, cap. 2, n. 1. Est accidens supernaturalis in entitate, reale, non rationis, ibid., n. 2. Est perfectio excellentissima et intrinseca animæ, ibid., et cap. 12, n. 2. Est in sua entitate spiritualis, cap. 2, n. 4.
- 6 Gratia habet connaturalem habitudinem ad informandam substantiam spiritualem, ibid., et lib. 6, cap. 6, n. 13. Recipitur vero a subjecto obedientialiter, ibid. Est accidens absolutum a respectu transcendentali non liberum, lib. 6, cap. 2, n. 7, et cap. 12, n. 13. Relationem realem fundare potest, lib. 6, cap. 2, n. 7.
- 7 Gratia excellentius naturam divinam participat quam substantia spiritualis, lib. 6, cap. 1, n. 5. Elevat naturam ad diligendum et amandum Deum perfectius quam ex se possit, ibid. Et ad alios actus supernaturales, cap. 13, n. 14; et lib. 7, cap. 9, num. 14.
- 8 Gratia homines unit Deo quasi vinculum, lib. 6, cap. 2, n. 5.
- 9 Gratia ad solum prædicamentum qualitatis pertinet, lib. 6, cap. 2, n. 6, 7 et 11. Sub specie habitus collocatur, ibid., n. 1.
- 10 Gratiam habitualem esse distinctam ab habitibus fidei, spei et charitatis, non est de fide. Gratiam tamen Dei habere, qui tres illos habitus habet, fides Catholica est, lib. 6, cap. 3, n. 1.
- 11 Opinio negans gratiam omnem permanentem adultis infundi, improbabilis semper fuit, et nullius antiqui Theologi, lib. 6, cap. 3, n. 4. Contraria vero sententia semper verissima, ibid.
- 12 Gratiam permanentem distinctam ab actibus, quibus justificamur, infundi aliqui de fide esse negant, etiam post Tridentinum, lib. 6, cap. 3, n. 5. De fide tamen tenendum est, ibid., n. 6.
- 13 Gratia sanctificans in omnibus est ejusdem rationis, lib. 6, cap. 3, n. 7.
- 14 Prima gratia aut per baptismum, aut per poenitentiam solum, utrumque vel in re vel in voto susceptum, comparatur, lib. 6, cap. 3, n. 12. Quovis ex his modis comparetur, de fide est esse donum habituale, ibid., n. 12 et 14.
- 15 Gratia permanens non est solum necessaria propter peccati expulsionem, sed ut animum sanctum efficiat, præcipue confertur, lib. 6, cap. 3, n. 15. Peccati expulsio effectus est connaturalis, sed accidentarius gratiæ habitualis, ibid. Per se immediate peccatum ab anima expellit; a voluntate vero mediante charitate, lib. 6, cap. 13, n. 16.
- 16 Gratia habitualis adhuc esset necessario admittenda, etiamsi dilectio Dei vel contritio formaliter peccatum deleverit, lib. 6, cap. 3, n. 15. Propter hos actus confertur tanquam propter dispositiones ultimas, ibid.
- 17 Gratia augmentum per bona opera meremur; hoc non consistit in extrinseco favore vel acceptatione, lib. 6, cap. 3, n. 16. Quomodo intelligendum sit gratiam augeri in esse qualitatis, lib. 7, cap. 3, n. 15. Gratia sanctificans non nisi per lethale peccatum amittitur, ibid.
- 18 Gratia habitualis descriptio, lib. 6, cap. 4, n. 1. Ejus divisio in gratiam sanctificantem et alium habitum per se infusum, lib. 6, cap. 4, n. 2.
- 19 Gratia habitualis sanctificans cæteris præstantior est; et radix aliorum habituum supernaturalium, lib. 6, cap. 4, n. 2.
- 20 Gratia quæ fit per sacramentum, sine illo fieri potest; et quæ per sacramentum fit, sine illo conservatur, lib. 6, cap. 7, n. 14.
- 21 Gratiam omnes virtutes morales per se infusæ comitantur, lib. 6, cap. 9, n. 7. Comparatione illarum est instar formæ substantialis, cap. 12, n. 2, et cap. 13, n. 8. Non tamen illas physice producit, cap. 13, n. 20.
- 22 Gratia sanctificans distinguitur a fide et spe, lib. 6, cap. 11, n. 1. A charitate tamen non distingui valde probabile est, ibid., a n. 2, usque ad 9. Probabilius realiter distingui, lib. 6, cap. 2, n. 1, 2 et 15. Charitate perfectior est, cap. 13, n. 8.
- 23 Gratia non est principium proximum determinatæ operationis, lib. 7, cap. 12, n. 2, 5 et 10, et cap. 13, n. 6. Est tamen veluti principium principale, licet remotum omnium operationum virtutum infusarum, lib. 6, cap. 12, n. 16, et cap. 13, n. 14.
- 24 Gratia correspondet gloria ut hæreditas, lib. 6, cap. 12, n. 10, et cap. 13, n. 8. De potentia ordinaria illi commensuratur, lib. 7, cap. 5, n. 8.
- 25 Gratia non in potentiis, sed in substantia animæ immediate inhæret, cap. 12, n. 13. Ab illa materialiter causatur, lib. 7, cap. 1, n. 28.
- 26 Ratione gratiæ dicimur a Deo intrinsece amari, lib. 6, cap. 13, n. 2. Ad veram amicitiam inter homines et Deum necessaria est, ibid., et lib. 7, cap. 1, n. 10, usque ad 13.
- 27 Gratia per seipsam facit hominem amabilem Deo, lib. 7, cap. 1, n. 14 et 18. Idque non simpliciter, sed ex suppositione, ibid., n. 22.
- 28 Gratia facit hominem Deum per participationem, ejusque filium adoptivum, lib. 6, cap. 13, n. 2 et 8, et lib. 7, cap. 2, n. 3 et 6.
- 29 Gratia in essentiali ratione perfectior est charitate, lumine gloriæ et visione beata, lib. 6, cap. 13, n. 8 et 9. Imperfectior tamen est forma substantiali, ibid., n. 12. Contrarium etiam probabile judicatur, ibid.
- 30 Gratia a charitate naturaliter separari nequit, lib. 6, cap. 13, n. 17. Divinitus non repugnat, ibid. Sine charitate, condignitatem daret ad meritum, ibid., n. 18.
- 31 Gratia per originale non maculatur, imo illud auferit, lib. 7, cap. 1, n. 37.
- 32 Gratia est signum quo justi ab injustis distinguuntur, ibid., n. 38.
- 33 Effectus formalis physicus et inseparabilis gratiæ, est facere participem divinæ naturæ, lib. 7, cap. 3, n. 9. Item facere hominem aptitudinaliter acceptum ad gloriam, ibid., n. 10.
- 34 Gratia habitualis est justitia universalis, lib. 7, cap. 9, n. 14. Sed sola simpliciter et essentialiter justificat, ibid., n. 15 et 19. Non tamen dicitur habere complementum seu statum justitiæ sine aliis virtutibus, ibid., n. 20.
- 35 Gratia justificans, tam contra peccatum commissum quam contra committendum juvat, lib. 7, cap. 10, n. 1.
- 36 Quo instanti gratia infunditur, statim peccatum remittitur, lib. 7, cap. 14, n. 8. Et quomodo, lib. 7, cap. 17, a n. 2, usque ad 6.
- 37 Gratia et charitas de lege ordinaria in homine actualiter peccante non permanet, lib. 7, cap. 19, a n. 2, usque ad 8, et cap. 20, n. 24.
- 38 Gratia et peccatum habituale nec physice, nec pri-

- vative, aut contradictorie opponuntur, lib. 7, cap. 20, n. 7. Possunt de potentia absoluta simul manere, ibid., a n. 7, per totum caput. Non tamen hominem sanctum denominabit, ibid., n. 19. Quem effectum tunc gratia efficiat, ibid., et n. 25.
- 39 Gratia unionis cum peccato etiam veniali de potentia absoluta esse nequit, lib. 7, cap. 20, n. 33, 34 et 35.
- 40 Gratia Christo Domino collata finita fuit, lib. 7, cap. 12, n. 15. Jus Christo tribueret ad gloriam, etsi gratia habituali careret, ibid., n. 11.
- 41 Gratia habitualis potest divinitus infundi peccatori peccatum non retractanti, cap. 21, a n. 15, usque ad 18.
- 42 Quelibet gratia sanctificans satis est ad omnia peccata expellenda, lib. 7, cap. 22, n. 18.
- 43 Gratia privatio de potentia absoluta potest manere sub ratione poenæ, ablata ratione maculæ habitualis, lib. 7, cap. 22, n. 20.
- 44 Privatio gratiæ physica sine mutatione aliqua physica ab homine auferri non potest, lib. 7, cap. 23, n. 1.
- 45 Gratia habitualis de se non est forma venialis peccati expulsiva, lib. 7, cap. 24, n. 2. Sui tantum privationem physice expellit, ibid., n. 3.
- 46 Gratia in baptismo vel in sacramento poenitentiae comparata, venialia delet, si obicem non inveniat, ibid.
- 47 Gratia habitualis non est forma natura sua incompatibilis cum peccato veniali, lib. 7, cap. 24, n. 15.
- 48 Prima gratia cum sola attritione non potest nisi per sacramentum obtineri, lib. 7, cap. 24, n. 17.
- 49 Gratia habitualis est qualitas perfectior omnibus gloriæ qualitibus, lib. 7, cap. 25, n. 4.
- 50 Sub gratia plures habitus comprehenduntur, lib. 8, cap. 1, n. 7.
- 51 Inter gratias datur finalis causalitas, et aliquando reciproca, lib. 8, cap. 1, n. 9.
- 52 Gratia est finis cui respectu beatitudinis supernaturalis, ibid.
- 53 Gratia in fieri et conservari materialiter a subjecto causatur, lib. 8, cap. 2, n. 4 et 5. Non creatur, ibid., a num. 8 usque ad 12. Improprie tamen dici potest concreari, ibid., num. 14 et 15. Eadem actione qua producitur, subjecto unitur, ibid., num. 6, et cap. 4, num. 14. Non prius natura existit quam inhæreat, lib. 8, cap. 12, num. 12, et cap. 2, num. 7. Educitur a potentia obedientiali animæ, in qua immediate fit, ibid., num. 13.
- 54 Gratiam de facto hominibus infundi, non potest ratione solum naturali convinci, lib. 8, cap. 3, n. 8.
- 55 Gratia non est actus secundus et vitalis, lib. 8, cap. 3, num. 4.
- 56 Gratia ab agente creato nec de potentia absoluta fieri potest principaliter, lib. 8, cap. 3, num. 5, usque ad 11. De facto tamen ab illo producitur instrumentaliter, ibid., num. 12.
- 57 Gratia excitantis motus a potentiis effective procedunt, lib. 8, cap. 4, num. 12.
- 58 Causa meritoria gratiæ duplex assignatur, lib. 8, cap. 15, num. 1.
- 59 Dispositio ad gratiam vel est proxima, vel remota, lib. 8, cap. 6, num. 10, 11, 12, et cap. 5, n. 2. Non potest esse physica, sed tantum moralis, ibid., a num. 4, usque ad 7.
- 60 Dispositio quæ est remota extra Sacramentum, potest esse proxima cum illo respectu justificatio-
- nis, lib. 8, cap. 6, num. 12. Dispositio proxima duplex assignatur, ibid., num. 13. Assignatur etiam duplex remota, ibid., num. 14.
- 61 Dispositio ad gratiam sanctificantem, tam proxima, quam remota, debet esse supernaturalis in entitate, lib. 8, cap. 7, num. 2, 6 et 7. Etiam in sacramento, ibid., num. 10. De dispositione proxima est doctrina de fide, ibid., num. 8. Non tamen de remota, ibid., num. 9.
- 62 Dispositionem ad gratiam liberam esse, de fide est, lib. 8, cap. 8, a num. 13, usque ad 11. De fide etiam est a potentiis effective causari, ibid.
- 63 Gratia excitantes remotissime dicuntur dispositiones ad gratiam, lib. 8, cap. 8, num. 7. A potentiis effective causantur, ibid.
- 64 Dispositiones ad gratiam aliæ a solo Deo, aliæ ab homine etiam præstantur, lib. 8, cap. 8, num. 7.
- 65 Gratia operans dupliciter potest considerari, lib. 8, cap. 8, num. 10.
- 66 Dispositio ad gratiam, non solum ut actus, sed ut dispositio est, procedit a libero arbitrio, lib. 8, cap. 8, num. 8, 9 et 10.
- 67 Dispositio remota ad gratiam habitualement, tantum per accidens est causa illius, lib. 8, cap. 9, num. 1 et 2.
- 68 Dispositio ultima ad justificationem, quæ fit extra sacramentum, necessario est admittenda, lib. 8, cap. 9, a num. 5, usque ad 11. Hæc sufficit tam ad infusionem primæ gratiæ, quam ad peccatorum remissionem, ibid., a num. 12, usque ad 14. Est tantum causa moralis justificationis, ibid., a num. 15, usque ad finem capituli.
- 69 Eadem dispositio potest esse remota ad gratiam sanctificantem, et proxima ad aliquem habitum gratiæ, lib. 8, cap. 11, num. 1.
- 70 Dispositio qua peccator ad gratiam disponitur, nullo modo ab ipsa gratia effective causari potest, lib. 8, cap. 12 et 13. Nec intendi, ibid., num. 20.
- 71 Gratia peccatori infunditur, quia est contritus, vel Deum super omnia diligit, lib. 8, cap. 12, num. 2.
- 72 Gratia excitans homini datur ut convertatur, non quia convertitur, ibid.
- 73 Gratia distribuitur juxta recipientium dispositionem, lib. 8, cap. 12, num. 5 et 6.
- 74 Gratia non potest subjectum informare secundum rationem genericam, quin secundum rationem specificam simul informet, lib. 8, cap. 12, num. 10.
- 75 Dispositio ultima ad gratiam præparans non potest esse a solo libero arbitrio, lib. 8, cap. 12, num. 17 et 18. Sed ab illo simul cum gratia excitante, ibid., num. 19 et 20. Hæc dispositio non potest per eandem actionem ab habitu gratiæ, etiam de potentia absoluta causari, ibid., num. 21.
- 76 Dispositio ad gratiam præparans non potest esse prior et posterior habitu infuso in diverso genere causæ, lib. 8, cap. 12, a num. 23.
- 77 Dispositio ultima ad gratiam de congruo illam meretur, certoque a Deo impetrat, lib. 8, cap. 12, num. 23, 24 et 25. Non vero dispositio remota, ibid., num. 25.
- 78 Dispositio ad gratiam, ad illius etiam proprietates disponit, lib. 8, cap. 12, num. 31. Gratia prius homini infunditur quam charitas, lib. 8, cap. 12, num. 31.
- 79 Dispositiones ad gratiam, tam proximæ quam remotæ, non fiunt in nobis sine infusione Spiritus Sancti, lib. 8, cap. 13, num. 4 et 5.

- 80 Dispositio duplex est: una præparans ad formam, altera illam consequens, lib. 8, cap. 13, num. 8.
- 81 Dispositio antecedens, nec in rebus physicis nec in moralibus, a re ad quam disponit, effective causari potest, lib. 8, cap. 13, a num. 8 usque ad 12.
- 82 Dispositionem ultimam ad gratiam procedere ab habitu infuso ejusdem gratiæ, nullibi docuit D. Thomas, lib. 8, cap. 14, per totum.
- 83 Gradus gratiæ et meriti an arithmetice, an geometricæ sibi respondeant? lib. 9 cap. 3, num. 46.
- 84 Gratia distinctio in esse gratiæ et in esse qualitatis, lib. 9, cap. 3, num. 39 et 42. Per idem omnino esse præstat suos effectus formales, ibid. Per idem etiam intenditur, ibid. num. 40 et 41.
- 85 Gratiam inamissibilem esse hæretici asserunt, lib. 11, cap. 1, num. 1, 2 et 3, et cap. 2, num. 2. Ejus amissibilitas probatur, cap. 1, a num. 7 usque ad 13.
- 86 Gratiam esse tantum amissibilem ad tempus, non finaliter, hæretici errant, lib. 11, cap. 2, a principio. Contrarium probatur in prædestinatis, num. 6 et 11, et in reprobis, a num. 7.
- 87 Gratiam amissam recuperandam esse per penitentiam, tam incertum quam justum esse perseverantium, lib. 11, cap. 2, num. 11.
- 88 Gratia et charitatis desitio non est proprie annihilatio. Et unde talis desitio proveniat, lib. 11, cap. 1, num. 23, 24.
- 89 Gratia justificantis nomine non solum primam gratiam, sed augmentum ejus et auxilia comprehendunt Patres, lib. 10, cap. 3, num. 3.
- 90 Gratia ab extrinseco tantum corruptibilis est, lib. 10, in prælud., num. 1. Non conservatur ab homine physice, præterquam materiali influxu, ibid., num. 2.
- 91 Gratia conservationem moralem a sola fide pendere errant hæretici, lib. 11, cap. 3, num. 5; et lib. 10, cap., a num. 2. Impugnantur, a num. 6, ostendendo requiri etiam declinare a malo, et a num. 8, ostendendo requiri facere bonum.
- 92 Gratia generationem plura requirere quam conservationem ostenditur, lib. 10, cap. 1, num. 10.
- 93 Conservatio gratiæ pendet a bonis operibus ut a removente prohibens, id est, peccatum. Infusio tamen gratiæ requirit opera in adultis, lib. 10, cap. 1, num. 11.
- 94 Ad gratia conservationem non satis est implere præcepta omnia quoad substantiam solum, lib. 10, cap. 1, num. 12. Imo moraliter necessarium est servare consilia, ut gratia diu conservetur, ibid.
- 95 Gratia habituali non debentur auxilia efficacia, quibus diu conservetur, lib. 11, cap. 2, num. 11. Sed tantum auxilia sufficientia, lib. 10, cap. 3, a num. 2 et 6; et lib. 9, cap. 7, num. 2.
- 96 Gratia amissa, cur sola fides et spes remaneant, lib. 11, cap. 5, num. 25.
- 97 Gratiam per peccata venialia remitti, qui affirmant, lib. 11, cap. 8, a num. 5. Oppositum verum ostenditur, ibid., a num. 7.
- 98 Gratia de se inclinatur ad non peccandum, etiam venialiter, lib. 11, cap. 8 in fine. Non tamen remittitur per propositum peccandi venialiter, ibid.
- 99 Gratia inequalitas in diversis hominibus arguit intensibilitatem et remissibilitatem in eodem, lib. 9, cap. 1, initio, et num. 9.
- 100 Gratia prima infusio fit secundum proportionem physicam dispositionis, non ita intensio sive augmentum, lib. 9, cap. 3, num. 23, 24 et 25.

- 101 Gratia habere terminum intensiois spectata etiam potentia absoluta, qui affirmant, lib. 9, c. 5, num. 1. Oppositum probatur, num. 3. Qui dicant naturaliter saltem habere terminum, num. 2. Impugnatur, num. 6 et 7. Qui dicant ex sola subjecti capacitate limitari, num. 3. Impugnantur, num. 8. Nullo ex istis modis habere terminum ostenditur, a num. 4.
- 102 Gratia capacitas in omni creatura intellectuali æqualis, ibid.
- 103 Gratia unde habeat carere termino intensiois, non essentialiter, lib. 9, cap. 5, num. 9. Unde habeat quod nulli subjecto possit esse connaturalis, ibid.
- 104 Gratia viæ an interdum major gratia patriæ, l. 9, cap. 6, num. 16.
- 105 Gratia infusio non semper mundatur a venialibus, lib. 9, cap. 7, num. 1.
- 106 Gratia indicia, seu signa, quam sint incerta, l. 9, cap. 10, num. 12 et 13. Quæ sint hæc moralia signa gratiæ, lib. 9, cap. 11, a num. 6.
- 107 Gratia cur dicatur fons aquæ salientis in vitam æternam, et semen gloriæ, lib. 12, cap. 1, num. 14 et 18.
- 108 Cur gratia non dicitur merces bonorum operum, sicut gloria, lib. 12, cap. 18, num. 7.
- 109 Quæ sit prima gratia expenditur, lib. 12, cap. 23, num. 1, et cap. 28, num. 2.
- 110 Quid sit gratia consummata, et quid addat super gratiam viæ, lib. 12, cap. 29, num. 5.
- 111 Gratia certitudo, vide CERTITUDO, a num. 8, usque ad 19.
- 112 Comparatio gratiæ cum charitate, vide CHARITAS, num. 4.
- 113 Status gratiæ ad meritum, vide MERITUM.
- 114 Quomodo gratia ejusque augmentum cadat sub meritum, vide MERITUM, num. 91, 92, 95, 139 et 140.

GRATITUDO.

- 1 Gratitudinis virtus proprie et formaliter non reperitur in Deo, nec ex illa obligari potest ad merita compensanda, lib. 12, cap. 30, num. 12, et cap. 36, num. 9.

H

HABITUS.

- 1 Habitus supernaturalis, vide ACTUS SUPERNATURALIS.
- 2 Habitus supernaturales de potentia absoluta non sunt necessarii; non ita de ordinaria, nec secundum convenientem providentiam, lib. 6, cap. 1, num. 20, et cap. 4, num. 10, fusi. Complent potentias ad operationem, ibid.
- 3 Habitus nomine communiter principium actus intelligitur; si vox latius sumatur, quamcumque qualitatem animam afficientem, quæ actus secundus non sit significat, lib. 6, cap. 4, num. 1.
- 4 Habitus per se et per accidens infusi distincti, ibid., num. 2.
- 5 Habitus gratiæ infusæ non est genus respectu virtutis infusæ, ibid.
- 6 Habitus per se infusus a nulla causa præter Deum fieri potest, ibid., num. 3. Est determinatus quoad speciem ad honestum supernaturalis ordinis, ibid.
- 7 Habitus per se infusus requiritur ad substantiam actus, seu ut fiat, qualiter oportet ad salutem, ibid., num. 4. Pro eodem ac virtus sumitur, ibid. Nullus unquam Catholicus Theologus eum negavit;

- charitatis tamen habitum infusum negavit Magister, ibid., num. 5.
- 8 Habitus per se infusus operativos dari Catholica sententia est, lib. 6, cap. 4, num. 7.
- 9 Si potentia habitibus infusis careat, speciali Dei auxilio eget ad actus eliciendos supernaturales, ibid., num. 15. Adhuc sine illis actus eliciti vitalis diceretur, ibid.
- 10 Habitus per se infusi ponuntur ut potestatem et facilitatem ad operandum conferant, ibid., n. 11.
- 11 Habitu in communi sumpto non repugnat potestatem ad operandum posse conferre, ibid.
- 12 Habitus infusi ab actibus fieri non possunt, ibid. Essentialiter supponunt potentias quibus conferunt posse operari, ibid., num. 12.
- 13 Sub prima qualitatis specie collocantur, ibid.
- 14 Si habitus infusus solus esset actus causa, non esset vitalis, num. 3.
- 15 Habitus voluntatis non sunt formaliter liberi, sed denominative, lib. 6, cap. 5, num. 13.
- 16 Habitus supernaturalis influxus sine influxu potentia non est sufficiens ad eliciendos actus liberos, ibid.
- 17 Habitus infusi per se sunt proxima et principalia principia actuum supernaturalium, lib. 6, cap. 6, num. 4, et cap. 7, num. 1. Debentur illis proportionatus concursus ad actus supernaturales, lib. 6, cap. 7, num. 1.
- 18 Habitus infusus potentia virtutem non immutat, ibid., num. 3.
- 19 Habitus piæ affectionis præcise spectatus virtus Theologalis non est, sed moralis, cap. 8, num. 17.
- 20 Omnis habitus honestus generatim loquendo est vera virtus, lib. 6, cap. 10, num. 1.
- 21 Habitus doni Spiritus Sancti. Vide DONUM.
- 22 Habitus supernaturalis est per se infusus necessario, lib. 6, cap. 14, num. 2.
- 23 Habitus naturalis acquisitus in materia virtutum infusarum non est per se necessarius ad perfectionem, seu usum ipsarum, ibid., cap. 14, num. 18. Illas tamen suo modo juvat, ibid., num. 19.
- 24 Habitus charitatis de potentia absoluta potest cum habituali peccato simul consistere, lib. 7, cap. 20, num. 3, 4 et 5. Vide CHARITAS, num. 16, et CONTRITIO, num. 23 et 24.
- 25 Quæ sit differentia inter habitus viæ et patriæ, lib. 8, cap. 1, num. 8.
- 26 Habitus per se infusus nobilior est suo actu, l. 6, cap. 7, num. 4; et lib. 8, cap. 4, num. 19. Per unum actum contrarium deperditur, ibid. Habitus quos homo per actus potest acquirere, ordinarie Deus non infundit, ibid.
- 27 Habitus gratiæ potest concurrere ad primum actum qui non sit dispositio ad illam, lib. 8, cap. 11, num. 1.
- 28 Habitus infusi formalis effectus non est facere gratum, sed bene dispositum ad operandum, lib. 7, cap. 4, n. 4.
- 29 De fide est tres habitus fidei, spei et charitatis sub his nominibus nobis permanenter infundi, lib. 6, cap. 8, num. 14 et 15.
- 30 Habitus fidei et spei intendi possunt in peccatore, lib. 9, cap. 2, num. 13.
- 31 Habitus etiam supernaturales subordinantur potentia in usu, non quoad efficaciam, lib. 10, cap. 7, num. 12.
- 32 Habitus supernaturales intendi possunt, non remitti, lib. 11, cap. 8, num. 16.

- 33 Habitus per se non resistit actui habitus contrarii, lib. 11, cap. 6, num. 6.
- 34 Deus non nisi habitum bonum et honestum infundere potest, lib. 6, cap. 7, num. 3.
- 35 De potentia absoluta potest Deus habitus infusos conferre sine gratiæ sanctificantis infusione, lib. 7, cap. 4, num. 4.

HÆRETICUS.

- 1 Hæreticus qui uni articulo discredet, quamvis alium retineat, statim infirmiore suam sentit fidem, l. 6, cap. 14, num. 10.
- 2 Hæreticus facilitatem habet ex habitu acquisito et speciebus relictis ab objectis antea creditis, ibid.
- 3 Hæreticus censendus qui conclusionem deductam per evidentem consequentiam ex principiis de fide negaret, lib. 6, cap. 3, num. 10.
- 4 Hæreticus. Vide FIDES, num. 33.

HOMO.

- 1 Homo in puris naturalibus, eo ipso quod rationalis est, filius Dei dici potest, lib. 7, cap. 2, num. 7. Sic sumptus tendit in Deum ultimum finem naturalem per suos actus, ibid.
- 2 Homo per suam naturam habet connaturale jus ad beatitudinem naturalem; per gratiam ad supernaturalem, ibid., num. 7. A Deo ad gloriam actualiter acceptus sine gratia, gratus illi extrinsece diceretur, lib. 7, cap. 3, num. 14.
- 3 Homo fit justus per gratiam animæ infusam, lib. 7, cap. 7, num. 4. Non potest justus aut justior fieri formaliter et intrinsece, etiam de potentia absoluta per justitiam Dei, vel Christi imputativam, ibid., num. 33 et 34.
- 4 Homo ut justus dicatur et sit, non opus est ut actualiter operetur, sed satis est gratiam habitualement habeat, lib. 7, cap. 8, num. 31.
- 5 Homo per sui mutationem ad Deum convertitur; Deus vero absque ulla hominem conversum de novo diligit, lib. 7, cap. 13, num. 14.
- 6 Homo non potest satisfacere de rigore justitiæ pro offensa peccati, lib. 7, cap. 14, num. 40 et 70. Potest tamen jam gratus de absoluta justitia mereri, vel pro pœna temporali satisfacere, ibid., num. 40.
- 7 Homo ex se et ex vi suarum potentiarum Deum ut finem supernaturalem nec cognoscere, nec amare potest, lib. 6, cap. 8, num. 3.

I

IMPETRATIO.

- 1 Impetratio. Vide MERITUM, num. 128 et 129. Impetratio. Vide ORATIO, num. 3.

IMPOTENTIA.

- 1 Impotentia moralis ad vitanda omnia peccata citra privilegium, est simpliciter impotentia, lib. 9, c. 8, num. 17, 23 et 29.

INCEPTIO.

- 1 Inceptio, vide RES.

INDICIA.

- 1 Quænam indicia adeptæ gratiæ, lib. 9, cap. 1, n. 6.
- 2 Indicia fidei, vide FIDES, num. 34.
- 3 Indicia, sive signa gratiæ, vide GRATIA, num. 106.

INFANS.

- 1 Infantem hunc, verbi gratia, esse vere baptizatum et